

อภิปรายผลการวิจัย

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเองของเด็กเล็กในชนบท 9 ด้านคือ การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การสวมใส่เสื้อผ้า การถอดเสื้อผ้า การอุจจาระ การนอน การล้างมือ และการเล่น โดยศึกษาพฤติกรรมแต่ละด้านใน 4 สภาพการคือ ความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมช่วยตนเอง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้อง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมช่วยตนเอง และพฤติกรรมของเด็ที่แสดงออกเมื่อแม่คุยหรือลงโทษ

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. เพศ

1.1 ความสามารถของเด็กชายและเด็กหญิงในการแสดงพฤติกรรมช่วยตนเอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 พบว่าพฤติกรรมในกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงสามารถทำเองได้ทุกครั้งมากที่สุดคือ การปัสสาวะ รองลงมาตามลำดับคือการอุจจาระ การล้างมือ การรับประทานอาหาร การเล่น การเคลื่อนไหว การนอน การถอดเสื้อผ้าและการสวมใส่เสื้อผ้า ผลการวิจัยนี้อภิปรายได้ว่า การที่เด็กในกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการปัสสาวะ และอุจจาระด้วยตนเองสูงมากอาจเป็นเพราะในชนบทที่ผู้วิจัยไปศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ส้วมหลุมซึ่งอยู่บนลานริเวณบ้าน จึงไม่สะดวกต่อการที่แม่จะฝึกให้เด็กรู้จักไปขับถ่ายในส้วม แต่จะอนุญาตให้เด็กขับถ่ายตามพื้นดิน ดังนั้นยกเว้นเรื่องการทำความสะอาดหลังขับถ่ายแล้วแม่จะไม่ต้อง

ให้ความช่วยเหลือแก่ลูกในการขยับถ่ายเลย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการเด็กของกิลเซล ที่กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมพื้นฐานประจำวันในวัยต่าง ๆ ของเด็กวัย 2 ขวบ ถึง 3 ขวบ ว่าเด็กในช่วงวัยนี้สามารถเคลื่อนไหว รับประทานอาหาร บัสสาวะ อุจจาระ ล้างมือ นอน และเล่นเองได้ตามลำพังแต่ความสามารถในการถอดเสื้อผ้ายังไม่ดี¹ นอกจากนี้การรอยละของเด็กชายและเด็กหญิงที่สามารถแสดงพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านด้วยตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับรายละในแต่ละกรณีที่ทำเองได้ ทุกครั้ง ทำเองได้บางครั้ง ทำเองไม่ได้ และไม่มีสภาพการถนัด ๆ พบว่าการรอยละของเด็กชายและเด็กหญิงในแต่ละกรณีมีความใกล้เคียงกัน และเมื่อทดสอบคำสั่งด้วยแล้วพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความสามารถในการแสดงพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านของเด็ก ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซุกิจิตต์ พิทักษ์ผล ในปี พ.ศ. 2505 ที่พบว่าเด็กชายและเด็กหญิงเริ่มได้รับการฝึกหัดให้ช่วยตนเองในวัยเดียวกัน และเด็กก็ปฏิบัติได้ในอายุเท่า ๆ กัน²

1.2 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ

การรอยละของเด็กชายและเด็กหญิงที่แสดงพฤติกรรมต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องกับของแม่ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านในกรณี ขอมให้แม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกครั้ง ขอมให้เกี่ยวข้องกับบางครั้ง ไม่ขอมให้เกี่ยวข้อง และไม่มีความถนัดที่แม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ ไม่แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นพฤติกรรมการรับประทานอาหารและการเล่น พบว่าการรอยละของเด็กชายที่ขอมให้แม่ช่วยในการรับประทานอาหารทุกครั้ง

¹ Arnold Gesell and Frances L. Ilg, Infant and Child in the Culture of Today, pp. 159 - 129.

² ซุกิจิตต์ พิทักษ์ผล, "การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำในจังหวัดพระนคร และธนบุรี," หน้า 56.

และยอมให้แม่ขัดจังหวะในการเล่นทุกครั้งต่ำกว่าร้อยละของเด็กหญิงถึง 39.59 และ 27.08 ตามลำดับ และเด็กชายแสดงพฤติกรรมไม่ยอมให้แม่ช่วยในการรับประทานอาหารถึงร้อยละ 35.42 ในขณะที่เด็กหญิงแสดงพฤติกรรมนี้เพียงร้อยละ 2.08 จากการทดสอบค่าสัดส่วนพบว่าค่าสัดส่วนของเด็กชายที่ยอมให้แม่ช่วยในการรับประทานอาหารทุกครั้งและยอมให้แม่ขัดจังหวะในการเล่นทุกครั้งต่ำกว่าค่าสัดส่วนของเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และจากการทดสอบค่าไคสแควร์พบว่าเด็กชายแสดงพฤติกรรมไม่ยอมให้แม่ช่วยในการรับประทานอาหารมากกว่าเด็กหญิงที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 อาจสรุปได้ว่าเด็กชายมีพฤติกรรมต่อต้านการเข้ามาเกี่ยวข้องของแม่ในการรับประทานอาหารและการเล่นมากกว่าเด็กหญิง ซึ่งผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเซียร์ส และคณะ¹ ที่พบว่าแม่ฝึกเด็กหญิงให้พึ่งตนเองในเรื่องการเชือพัน ทั้งนี้เพราะหวังจะให้ลูกผู้หญิงมีลักษณะสมเป็นกุลสตรี

1.3 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง

ค่าร้อยละของเด็กชายและเด็กหญิงที่แสดงพฤติกรรมต่อการกระตุ้นของแม่ให้แสดงพฤติกรรมด้วยตนเองในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านในกรณี ทำเอง

¹Robert R. Sears, Eleanor E. Maccoby, and Harry Levine, Patterns of Child-Rearing, pp. 406-407.

บุกร้าง ทำเองบางครั้ง ไม่ยอมทำเอง และไม่มีสภาพการฉีกแม่กระตุนให้ทำเอง ไม่แตกต่างกันทั้งหญิงและชาย แมวาคารอยละของเด็กรายที่ไม่ยอมทำเองในพฤติกรรมด้านการถอดเสื้อมา การอุจจาระ และการล้างมือมีแนวโน้มจะสูงกว่าคารอยละของเด็กหญิงอยู่บ้าง แต่จากการทดสอบค่าสัดส่วนและค่าไคสแควร์พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อการแสดงออกของเด็ก เมื่อถูกแม่กระตุนให้แสดงพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านด้วยตนเองที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเซียร์สและคณะ ในปี 1957 ที่พบว่าแม่มีอิทธิพลที่ตนเองและมียิ่งการที่ตนเองไม่แตกต่างกันในระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชาย เหตุที่ทำให้ไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากสังคมไม่ถือว่าพฤติกรรมการล้างตนเองในวัยเด็กเป็นพฤติกรรมที่ควรจะต้องแตกต่างกันในระหว่างเพศ¹

1.4 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่คุหรือลงโทษ

การอยละของเด็กชายและเด็กหญิงที่แสดงพฤติกรรมต่อการคุหรือลงโทษของแม่ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านในกรณี เชื้อฟังทุกครั้ง เชื้อฟังบางครั้ง ไม่เชื้อฟัง และไม่มีสภาพการคือ แม่ไม่เคยคุ หรือลงโทษเลย ส่วนใหญ่เมื่อมีการอยละที่ใกล้เคียงกันในแต่ละกรณีทั้งเด็กหญิงและชาย แมวาคารอยละของเด็กรายที่ยอมเชื้อฟังทุกครั้งมีแนวโน้มจะต่ำกว่าคารอยละของเด็กหญิงในพฤติกรรมบางด้าน แต่เมื่อทดสอบค่าสัดส่วนแล้วพบว่าความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กที่มีต่อการคุหรือลงโทษของแม่ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน และเป็นที่น่าสนใจที่เด็กกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายแสดงพฤติกรรมเชื้อฟังทุกครั้ง และเชื้อฟังบางครั้งมากกว่าจะไม่เชื้อฟัง และเด็กชายและหญิงที่ไม่เคยถูกแม่คุหรือลงโทษเลยก็มีเป็นจำนวนน้อย ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากในวัฒนธรรมไทยนิยมสอนให้เด็กแสดงกิริยาสุภาพอ่อนน้อม และรู้จักเคารพบนอบผู้ใหญ่หรือผู้ที่อาวุโส เด็กส่วนใหญ่

¹Ibid.

จะได้รับการสั่งสอนให้เชื่อฟัง ห้ามโต้แย้ง ซึ่งเป็นผลให้เด็กต้องปฏิบัติตามให้อยู่ใน
 กรอบที่ผู้ใหญ่วางไว้ และผลของการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา สุวรรณ-
 ทัด และคณะ ที่ศึกษาพบว่าแม่กลุ่มตัวอย่างบ้านพรานเหมือนมีความหวังจะให้ลูกของตน
 เป็นเด็กที่อ่านหนังสือได้ง่าย ไม่ค้อคิ่ง และปฏิบัติตามคำสั่งและอยู่ในโอวาทของพ่อแม่
 ญาติผู้ใหญ่ และครูบาอาจารย์เสมอเพื่อว่าต่อไปในอนาคตเด็กจะได้เป็นคนดี และการ
 ที่จะอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นเด็กวาง่ายอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ ครูบา อาจารย์
 นั้นจำเป็นจะต้องคอยสอนไปตั้งแต่เด็กยังเข่าว้ายเข่าทำนอง "ไม้ออนคักงาย ไม้อก
 คักยาก" ดังนั้นแม่ส่วนใหญ่จะลงโทษลูกด้วยการ เขียนตีทันที เมื่อลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
 เช่นเดียวกับแม่กลุ่มตัวอย่างบ้านอุเม็ง ก็หวังให้ลูกเป็นเด็กที่เชื่อฟังพ่อแม่ เหมือนกัน
 เพราะแม่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเด็กที่ค้อคิ่งเด็กที่อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ และมีแม่ใน
 กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 71 รายงานว่าเมื่อตนสั่งให้ลูกทำอะไรก็ต้องการให้ลูกปฏิบัติ
 ตามคำสั่งทันทีโดยไม่มีการโต้แย้ง มิฉะนั้นก็จะใช้การบังคับ คุก และชูจะตี¹

โดยสรุป กล่าวได้ว่าโดยทั่วไปเด็กชายและเด็กหญิงมีพฤติกรรมพื้นฐานใน
 การช่วยตนเองแต่ละด้านใน 4 สภาพการณ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
 ยกเว้นเด็กชาย แสดงพฤติกรรมต่อต้านการ เขามาเกี่ยวข้องกับของแม่ในการรับประทาน
 อาหารและการ เล่น มากกว่าเด็กหญิงที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ซึ่งผลการวิจัยส่วน
 ใหญ่นี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่าพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเอง ๑ ด้าน
 ทั้ง 4 สภาพการณ์ของเด็กเล็กชนบทเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

¹จรรยา สุวรรณทัด และคณะ, อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็กที่
 หมู่บ้านพรานเหมือน ตำบลบ้านขาว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และหมู่บ้านอุเม็ง
 ตำบลยุหว่า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่, หน้า 157 - 158.

2. ลำดับการเกิด

2.1 ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง

การอดละของลูกคนโตและลูกคนรองที่มีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านในกรณี ทำเองได้ทุกครั้ง ทำเองได้บางครั้ง ทำเองไม่ได้ และไม่มีสภาพการณ์นั้น ๆ ส่วนใหญ่แล้วไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณี ยกเว้นพฤติกรรมในการรับประทานอาหาร ลูกคนรองรับประทานอาหารเองได้ทุกครั้งมากกว่าลูกคนโต ถึงร้อยละ 18.75 เมื่อทดสอบค่าสัดส่วนแล้วพบว่าลูกคนรองสามารถรับประทานอาหารเองได้ทุกครั้งมากกว่าลูกคนโตที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งผลการวิจัยด้านการรับประทานอาหารเพียงด้านเดียวนี้สอดคล้องกับค่ากล่าวของเมเยอร์ส¹ ที่ว่าแม่จะเผื่อระมัดระวังลูกหัวปี แม่จะมีเวลาอุทิศให้กับลูกคนแรกได้เต็มที่ ลูกจึงสามารถพึ่งพาแม่ได้มาก การฝึกให้ลูกกระทำสิ่งต่าง ๆ ใดเอง มีความเป็นอิสระในตัวเอง จึงยอมจะน้อย ในขณะที่เดียวกันจะจำกัดสิทธิและคอยควบคุมลูกคนโตมากกว่าจะปล่อยให้ลูกมีโอกาเล่นหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ใดดังเด็กที่เป็นลูกคนรอง¹

2.2 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ

การอดละของลูกคนโตและลูกคนรองที่แสดงพฤติกรรมต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องกับแม่ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านในกรณี ยอมให้เกี่ยวข้องกับทุกครั้ง ยอมให้เกี่ยวข้องกับบางครั้ง ไม่ยอมให้เกี่ยวข้องกับ และไม่มีสภาพการณ์นั้น ๆ คือแม่ไม่เคยเข้ามาเกี่ยวข้องกับส่วนใหญ่แล้วไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณี ยกเว้นพฤติกรรมในการรับประทานอาหารลูกคนโต ยอมให้แม่ช่วยทุกครั้งมากกว่าลูกคนรองถึงร้อยละ 25.00 เมื่อทดสอบค่าสัดส่วนแล้วพบว่าลูกคนโตยอมรับการช่วยเหลือจากแม่ในการรับประทานอาหารทุกครั้งมากกว่าลูกคนรอง ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งผล

¹Robert R. Sears, Eleanor E. Maccoby, and Harry Levine, Patterns of Child-Rearing, pp. 154 - 155.

การวิจัยด้านการรับประทานอาหาร เพียงด้านเดียวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของมาลา วิรุณานนท์ ที่พบว่า ในการทดสอบโดยไม่แยกความถี่ที่อยู่ผลปรากฏว่า แม่ของลูกหัวบี มีพฤติกรรมจริงในการฝึกให้ลูกหึ่งตนเองแตกต่างกับแม่ของลูกคนรอง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแม่ของลูกหัวบีฝึกให้ลูกหึ่งตนเองน้อยกว่าแม่ของลูกคนรอง ๆ¹

2.3 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง

การย่อยของลูกคนโตและลูกคนรองที่แสดงพฤติกรรมต่อการกระตุ้นของแม่ให้แสดงพฤติกรรมด้วยตนเองทั้ง 9 ด้านในกรณี ทำเองทุกครั้ง ทำเองบางครั้ง ไม่ยอมทำเอง และไม่ีสภาพการก้ม คือแม่ไม่เคยกระตุ้นให้ลูกทำพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณีจากการทดสอบค่าสัดส่วน พบว่าความแตกต่างระหว่างลำดับที่การ เกิดไม่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กต่อการกระตุ้นของแม่ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.4 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่คุหรือลงโทษ

การย่อยของลูกคนโตและลูกคนรองที่แสดงพฤติกรรมต่อการคุหรือลงโทษของแม่ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ในกรณีเชื่อฟังทุกครั้ง เชื่อฟังบางครั้ง ไม่เชื่อฟัง และไม่ีสภาพการก้มคือแม่ไม่เคยคุหรือลงโทษเลย ไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณีจากการทดสอบค่าสัดส่วนพบว่า ความแตกต่างระหว่างลำดับที่การ เกิดไม่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กต่อการคุหรือลงโทษของแม่ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

มาลา วิรุณานนท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบการรับรู้และการเลี้ยงดูลูกในด้านการฝึกให้หึ่งตนเองกับในด้านการยับยั้งให้หึ่งตนเองเปรียบเทียบเด็กในนครหลวงกับเด็กในต่างจังหวัดในระดับชั้นประถมปีที่ 1," หน้า

โดยสรุป กล่าวได้ว่าโดยทั่วไปลูกคนโตและลูกคนรองมีพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเองแต่ละด้านใน 4 สภาพการณ์ไม่แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 ยกเว้นลูกคนโตมีความสามารถในการรับประทานอาหารด้วยตนเองได้ทุกครั้ง น้อยกว่าและยอมรับการช่วยเหลือจากแม่ในการรับประทานอาหาร มากกว่าลูกคนรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดกับสมมติฐานในข้อ 2 ที่กล่าวว่าพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเอง 9 ด้าน ทั้ง 4 สภาพการณ์ของเด็กเล็กคนโตที่เป็นลูกคนโต และลูกคนรองแตกต่างกัน และขัดกับผลการวิจัยของเซียร์ส¹ ที่พบว่าแม่มีลูกเกินกว่าหนึ่งคน การปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ก็จะมีผลคลายลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้อาหารและการช่วยตัวเอง ดังนั้นจึงทำให้ลูกคนหลัง ๆ จะพึ่งตนเองได้เร็วกว่าลูกคนแรก ๆ¹ ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่าผลการวิจัยของเซียร์สเป็นแม่ในต่างประเทศ ฉะนั้นผลอาจจะไม่เหมือนกับแม่ในเมืองไทยก็ได้ แม่ไทยอาจจะปฏิบัติกับลูกคนแรก และคนหลังไม่แตกต่างกันมาก อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของมูร์ส วีระกำแหง (2515) ที่พบว่าแม่ไทยฝึกให้พึ่งตนเอง และยับยั้งการพึ่งตนเองกับลูกคนแรกและคนหลัง ๆ ไม่แตกต่างกัน²

3. ฐานะเศรษฐกิจ

3.1 ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมช่วยตนเอง

การอยู่ละของเด็กเศรษฐกิจสูงและเด็กเศรษฐกิจต่ำที่สามารถแสดงพฤติกรรมช่วยตนเองทั้ง 9 ด้านในกรณี ทำเองได้ทุกครั้ง ทำเองได้บางครั้ง

¹Robert R. Sears, Eleanor E. Maccoby, and Harry Levine, Patterns of Child-Rearing, pp. 154 - 155.

²มูร์ส วีระกำแหง, "ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การคิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การอบรมเลี้ยงดูในการฝึกให้พึ่งตนเอง และในการยับยั้งการพึ่งตนเองของเด็กไทยเชื้อชาติไทยและเด็กไทยเชื้อชาติจีนในระดัยอนุบาล," หน้า 67.

ทำเองไม่ได้ และไม่มีสภาพการณ์นั้น ๆ ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณี ยกเว้น พฤติกรรมการปัสสาวะ และอุจจาระ การอวยละของเด็กเศรษฐิกิจสูงที่สามารถปัสสาวะ และอุจจาระด้วยตนเองได้ทุกครั้ง น้อยกว่าการอวยละของเด็กเศรษฐิกิจต่ำถึง 18.75 ในพฤติกรรมทั้งสองด้าน เมื่อทดสอบค่าสัดส่วนแล้วพบว่าเด็กเศรษฐิกิจต่ำสามารถ ปัสสาวะและอุจจาระด้วยตนเองได้ทุกครั้งมากกว่าเด็กเศรษฐิกิจสูงที่ระดับความนัย สำคัญ .05 ซึ่งผลการวิจัยในพฤติกรรมการปัสสาวะและอุจจาระนี้สอดคล้องกับผล การวิจัยของ ศรีสวาสดี ชลวิสุทธิ์ (2505) ที่พบว่าเด็กระดับกลางชั้นต่ำ (lower middle class) สามารถช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้เร็วกว่าเด็กระดับกลาง ชั้นสูง (upper middle class)¹

3.2 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้อง

การอวยละของเด็กเศรษฐิกิจสูงและเด็กเศรษฐิกิจต่ำที่แสดง พฤติกรรมต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องของแม่ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ในกรณี ยอมให้เกี่ยวข้อง ทุกครั้ง ยอมให้เกี่ยวข้องของบางครั้ง ไม่ยอมให้เกี่ยวข้อง และไม่มีสภาพการณ์ คือแม่ไม่เคยเข้ามาเกี่ยวข้องเลย มีผลการอวยละไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณี จากการ ทดสอบค่าสัดส่วนพบว่าความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการแสดง ออกของเด็กต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องของแม่ และถ้าพิจารณาจากการอวยละแสดงจะพบว่าทั้งเด็กฐานะเศรษฐิกิจสูงและต่ำมีแนวโน้มที่จะยอมให้แม่ช่วยทำพฤติกรรมต่าง ๆ ทุกครั้ง ในขณะที่เกี่ยวกับการอวยละของสภาพที่แม่ไม่เคยเข้าไปช่วยดูเลยก็มีอยู่น้อย มาก ซึ่งผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากแม่ไทยเลี้ยงลูกด้วยความรักและถนุถนอม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท แม่ให้ความโอบอ้อมอารีแก่ลูกมาก ทำให้ลูกมีการพึ่งพา แม่ในระดับสูง

¹ศรีสวาสดี ชลวิสุทธิ์, "การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมระดับกลาง ในจังหวัดพระนคร และธนบุรี."

3.3 พฤติกรรมที่ แสดงออกต่อการกระตุ้นของแม่

การ ยอละของ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ และ ทำ ใน การ แสดง พฤติกรรม ต่อ การ กระตุ้น ของ แม่ ให้ แสดง พฤติกรรม 9 ด้าน ด้วย ตน เอง ใน กรณี ยอม ทำ เอง ทุก ครั้ง ยอม ทำ เอง บาง ครั้ง ไม่ ยอม ทำ เอง และ ไม่ มี สภาพ การณ์ คือ แม่ ไม่ เคย บอก ให้ ลูก แสดง พฤติกรรม เอง เลย ไม่ แตก ต่าง กัน ใน แต่ละ กรณี ยก เว้น ใน พฤติกรรม ดอด เสื้อผ้า และ ปัสสาวะ พบ ว่า การ ยอละ ของ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ที่ แม่ ไม่ เคย บอก ให้ ดอด เสื้อผ้า และ ปัสสาวะ เอง มากกว่า การ ยอละ ของ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ถึง 27.09 และ 18.75 ตาม ลำดับ จากการ ทดสอบ ค่า ไคส แควร์ พบ ว่า แม่ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ไม่ เคย บอก ให้ ลูก ดอด เสื้อผ้า และ ปัสสาวะ เอง มากกว่า แม่ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ที่ ระดับ ความ มี นัย สำคัญ .01 และ .05 ตาม ลำดับ จากการ สัมภาษณ์ เพิ่มเติม พบ ว่า แม่ เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ส่วน ใหญ่ รายงาน ว่า ที่ ไม่ เคย บอก ให้ ลูก ทำ เอง เพราะ รู้ ว่า เขา ทำ เอง ได้ จึง ไม่ ต้อง บอก

3.4 พฤติกรรมที่ แสดง ออก เมื่อ แม่ ดู หรือ ลง โทษ

การ ยอละ ของ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ และ ทำ ใน การ แสดง พฤติกรรม ต่อ การ ดู หรือ ลง โทษ ของ แม่ ใน พฤติกรรม ทั้ง 9 ด้าน ใน กรณี เชื้อ หัง ทุก ครั้ง เชื้อ หัง บาง ครั้ง ไม่ เชื้อ หัง เลย และ ไม่ มี สภาพ การณ์ คือ แม่ ไม่ เคย ดู หรือ ลง โทษ เลย ไม่ แตก ต่าง กัน ใน แต่ละ กรณี จากการ ทดสอบ ค่า สดี ส่วน พบ ว่า ความ แตก ต่าง ทาง ฐานะ เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ไม่ มี ผล ต่อ การ แสดง ออก ของ เด็ก ที่ มี ต่อ การ ดู หรือ ลง โทษ ของ แม่ ที่ ระดับ ความ มี นัย สำคัญ .05

โดยสรุป กล่าว ได้ ว่า โดย ทัว ไป เด็ก ฐานะ เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ และ ทำ มี พฤติกรรม พื้น ฐาน ใน การ ช่วย ตน เอง แต่ละ ด้าน ใน 4 สภาพ การณ์ ไม่ แตก ต่าง กัน ที่ ระดับ ความ มี นัย สำคัญ .05 ยก เว้น พฤติกรรม ด้าน การ ปัสสาวะ และ อุจจาระ ซึ่ง เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ทำ เอง ได้ ทุก ครั้ง มากกว่า เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ที่ ระดับ ความ มี นัย สำคัญ .05 และ แม่ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ ไม่ เคย บอก ให้ ลูก ดอด เสื้อผ้า และ ปัสสาวะ เอง มากกว่า แม่ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ อย่าง มี นัย สำคัญ ที่ ระดับ .01 และ .05 ตาม ลำดับ การ ที่ เด็ก เภสัชกร ศึกษาศาสตร์ และ ทำ มี พฤติกรรม พื้น ฐาน ใน การ ช่วย ตน เอง แต่ละ ด้าน ใน 4 สภาพ การณ์ โดย ทัว ไป ไม่ แตก

ต่างกันขึ้นกับสมมติฐานข้อ 3 ที่กล่าวว่าพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเอง 9 ด้าน
 ทั้ง 4 สภาพการณ์ของเด็กเล็กชนบทในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสูง และเด็กใน
 ครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่าในชนบทที่ผู้วิจัยไป
 เก็บข้อมูลนั้นชาวชนบทส่วนใหญ่มีอาชีพและระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน แม่ว่าจะมี
 ฐานะเศรษฐกิจแตกต่างกันแต่การดำเนินชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปจะคล้ายคลึงกัน
 ดังนั้นจึงมีผลให้การยอมรับเลี้ยงดูของแม่ฐานะเศรษฐกิจสูงและต่ำ ไม่แตกต่างกัน
 อย่างเด่นชัด

4. ภาค

4.1 ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง

การอดละของเด็กภาคเหนือและเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ที่สามารถแสดงพฤติกรรมทั้ง 9 ด้านด้วยตนเองในแต่ละกรณีที่ทำเองได้ทุกครั้ง ทำเอง
 ได้บางครั้ง ทำเองไม่ได้ และไม่มีสภาพการณ์นั้น ๆ แตกต่างกัน 3 ด้านคือ การอดละ
 ของเด็กภาคเหนือรับประทานอาหารเองได้ทุกครั้งและเล่นตามลำพังด้วยตนเองได้
 ทุกครั้ง มากกว่าการอดละของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 18.75 และ 22.92
 ตามลำดับ และการอดละของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไปนอนเองตามลำพังไม่ได้
 มีมากกว่าการอดละของเด็กภาคเหนือถึง 20.83 จากการทดสอบค่าสัดส่วนพบว่าเด็ก
 ภาคเหนือมีความสามารถในการรับประทานอาหารเองได้ทุกครั้ง และเล่นเองได้ทุกครั้ง
 มากกว่าเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปนอนเองไม่ได้
 มากกว่าเด็กภาคเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4.2 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ

การอดละของเด็กภาคเหนือและเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่
 แสดงพฤติกรรมต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องกับของแม่ในกรณี ยอมให้เกี่ยวข้องกับทุกครั้ง ยอม
 ให้เกี่ยวข้องกับบางครั้ง ไม่ยอมให้เกี่ยวข้อง และไม่มีสภาพการณ์คือแม่ไม่เกี่ยวข้อง
 ไปด้วยเลยไม่แตกต่างกันในแต่ละกรณี ยกเว้นพฤติกรรมการเล่น พบว่าการอดละ

ของเด็กภาคเหนือที่ไม่ยอมให้แม่ตัดจิ้งหรีดในการเล่นมีมากกว่าการอดชะงะของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 29.17 เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์แล้วพบว่าเด็กภาคเหนือไม่ยอมให้แม่ตัดจิ้งหรีดในการเล่นมากกว่าเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4.3 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเอง การอดชะงะของเด็กภาคเหนือ และเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แสดงพฤติกรรมต่อการกระตุ้นของแม่ แตกต่างกันเพียง 2 ด้านคือ การอดชะงะของเด็กภาคเหนือที่ปัสสาวะและล้างมือเองทุกครั้ง มากกว่าการอดชะงะของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 25.00 และ 20.83 ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่าสถิติแล้วพบว่าเด็กภาคเหนือปัสสาวะและล้างมือเองทุกครั้งเมื่อแม่กระตุ้นมากกว่าเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4.4 พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่คุยหรือลงโทษ การอดชะงะของเด็กภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แสดงพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ต่อการคุยหรือลงโทษของแม่ในแต่ละกรณีที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง เชื้อฟังบางครั้ง ไม่เชื้อฟังเลย ไม่แตกต่างจากการอดชะงะของเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ในกรณีไม่มีสภาพการพูดคือแม่ไม่คุยหรือลงโทษลูกเลย มีความแตกต่างระหว่างภาคอย่างเห็นได้ชัด คือแม่ในภาคเหนือจะไม่คุยหรือลงโทษลูกในพฤติกรรม การรับประทานอาหาร การสวมใส่เสื้อผ้า การถอดเสื้อผ้า การนอน และการเดิน โดยมีค่าการอดชะงะของจำนวนแม่ที่ไม่ว่างคุยหรือลงโทษลูก มากกว่า การอดชะงะของแม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับพฤติกรรมดังกล่าวข้างนี้ 16.67 16.67 20.83 25.00 และ 29.92 เมื่อทดสอบด้วยวิธีไคสแควร์แล้วพบว่าแม่เด็กภาคเหนือไม่คุยหรือลงโทษลูกในพฤติกรรม การรับประทานอาหารและการสวมใส่เสื้อผ้ามากกว่าแม่เด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และแม่เด็กภาคเหนือไม่คุยหรือลงโทษลูกในพฤติกรรม การถอดเสื้อผ้า การนอน และการเดิน มากกว่า

แม่เด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ แล้วพบว่า ความแตกต่างระหว่างภาค
 ค่อนข้างจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเองมากกว่าตัวแปรด้านอื่น ๆ
 ซึ่งกล่าวได้ว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 ที่กล่าวว่า พฤติกรรมพื้นฐาน
 ในการช่วยตนเอง 9 ด้าน ทั้ง 4 สภาพการณ์ของเด็กเล็กในชนบทภาคเหนือและ
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน แมว่าจะมีพฤติกรรมบางด้านไม่แตกต่างกันบาง
 ก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมและประเพณีที่ต่างท้องถิ่นกันทำให้อผลของการอบรม
 เลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันออกไปด้วย